

Xavier Melloni: Vers un temps de síntesi - Cadaqués 8 d'octubre de 2011

Resum de la xerrada de Maria Cucurella, membre de Vivarium Gerisena

El cap de setmana passat, Xavier Melloni va començar la xerrada a l'Iglesia de Santa Maria de Cadaqués amb motiu de la seva última publicació, *Vers un temps de síntesi*, evocant i repetint un gest de Raimon Panikkar: el de posar-se dret a l'hora de parlar a fi de que la seva paraula arribés d'una manera més directa i nítida a les persones a qui es dirigia, donant així èmfasi al caràcter viu i fecundant del seu discurs.

Va començar advertint del fet que tota experiència d'encontre amb l'alteritat, com la seva paraula mateixa indica, provoca una certa alteració que de vegades es pot moure a cavall entre la genialitat i la bogeria, però va senyalar que és un risc que cal córrer si es vol superar la forma egoista com tendim a relacionar-nos tant amb els altres com amb el món. Va explicar que aquest encontre pot generar, si no és ben acollit, dues actituds extremes: una de fascinació, on la tendència a la idolatria impediria que les llums de l'altre ens deixessin veure també les seves ombres; i una altra de rebuig on, no volent reconèixer les nostres pròpies ombres, reconeixeríem només les de l'altre. Sigui com sigui, aquest contacte amb l'altre, que per la mateixa alteració que comporta pot portar-nos a un estat de crisi, també pot donar lloc a una fecundació, si som capaços de superar aquest primer estat crític.

Ens trobem davant un triple moviment que, de manera similar al que succeeix quan un emprèn un viatge, implica, primer, una sortida de casa sense la qual l'encontre amb l'altre no és possible; l'encontre pròpiament dit, a continuació; i, finalment un retorn a casa transformats. Òbviament aquest moviment implica una certa alteració que s'ha de produir, tanmateix, no només sense que hi hagi una alienació, sinó, a més, permetent-nos ser més nosaltres mateixos encara del que érem. El contacte amb l'alteritat produeix, així, una transformació en qui la viu, però que és enriquidora i reforça allò que en realitat ja som.

Perquè aquest encontre es produeixi, és necessària una actitud de reconeixement cap a un "tu" que fa que les nostres veritats absolutes es vegin confrontades i, per tant, posades en qüestió. Això produeix una conversió en la manera d'autocomprendre's i fa que l'espai de convivència esdevingui especialment important. Quan parlem de l'encontre entre tradicions religioses diferents, aquesta idea és fonamental, doncs perquè

realment es pugui produir un diàleg interreligiós (en terminologia panikkariana), és imprescindible que cada tradició posi en qüestió els seus valors particulars i parli des de la seva plenitud, doncs només des d'aquesta plenitud s'anul·la tota competitivitat i es produeix l'encontre. El mateix succeeix, naturalment, amb les relacions interpersonals: la comunicació des de dues plenituds mai pot donar lloc a una actitud competitiva.

Melloni va parlar de quatre maneres possibles d'estar en el món, cadascuna de les quals es correspondria a una forma de viure l'espiritualitat. En primer lloc va parlar de la consciència corporal, com una manera d'estar en el món on hi preval la consciència del temps i de l'espai i va dir que aquesta manera de situar-se en el món és característica de les religions *teocòsmiques*. En segon lloc va anomenar les religions *teistes*, on preval la relació amb Déu com a relació amb un "tu." A continuació esmentà les religions *oceàniques* on preval la consciència de pertànyer a un tot, de manera semblant a com una onada pertany a l'oceà. Finalment va parlar d'una quarta manera d'estar en el món on no hi ha la necessitat de reconèixer cap poder diví, doncs el que preval és la honestat del dia a dia; aquesta seria la perspectiva *atea*.

Tanmateix Xavier Melloni considera que tot camí de vida, sigui quin sigui, comporta tres obertures. En primer lloc la consciència de que la vida és un *misteri*. La segona es deriva de la primera doncs aquesta consciència del misteri ens ajuda a descobrir el *rostre sagrat de l'altre*. Finalment, això permetria desenvolupar la capacitat de respirar amb la *consciència del tot*, doncs es desenvoluparia una consciència de la sacralitat de la terra. Aquesta actitud d'obertura és consubstancial a la nostra existència i, per tant, hem d'adquirir consciència de la implicació que en realitat, ho vulguem o no, ja tenim en aquesta triple obertura. Va posar l'exemple de la neu que es troba al cim de diferents muntanyes: malgrat aquella neu estigui en cims diferents aquells cims estan units per una neu que és la mateixa en uns i altres. Melloni va recordar l'esforç de Marià Corbí que ja als anys vuitanta va fer un treball de destil·lació per fer possible una lectura *transversal* dels textos sagrats i va apel·lar a la necessitat del metatext per a la interpretació d'aquests textos; com molts d'altres pensadors que s'han anticipat al seu temps i han anat més enllà, Corbí ha trigat un temps a ser comprès i acceptat.

En síntesi es podria dir que hi ha tres claus per interpretar els textos sagrats, *siguin de la tradició religiosa que siguin*. La primera és que tot text sagrat *impulsa a la vida* i al *compromís* amb les coses. En segon lloc que indueix a un procés d'ascesi, entesa aquesta com allò que ens ensenya a conèixer el límit del propi desig i condueix a un cert distanciament en la manera de veure el món. Finalment, tot text sagrat porta a un

cert silenciament, en el sentit de que ens ensenya a deixar de ser el centre de les coses i a comprendre' s com a espaiositat, el que implica un nou estat d'autoconsciència.

Així, doncs, malgrat totes les diferències (que hi són i cal respectar) segons la tradició religiosa de la qual provinguin, cal entendre que tots els texts sagrats són portadors de la *mateixa saviesa*, doncs tots són portes de viatge i com a tal ens transformen apropant-nos, al mateix temps, a allò més essencial de nosaltres mateixos. Aquesta experiència de viatge ens fa ser conscients de la nostra responsabilitat com a co-creadors de la realitat que som. Tal com apunta la cita de Einstein amb que va concloure la xerrada abans de les intervencions dels assistents: “Cap problema pot ser resolt en el mateix estat de consciència en que s’ha creat.”

Melloni va tancar la sessió, un cop finalitzat el torn de preguntes, amb unes belles i memorables paraules de la tradició lakota: “cada passa que donis a la terra ha de ser una pregària. La força d’un ànima pura i bona està en el cor de cada persona i creixerà com una llavor quan caminis de forma sagrada. I si cada passa que donis és una pregària, aleshores caminaràs sempre de forma sagrada.”